

**ROZPORZĄDZENIE  
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 15 kwietnia 1931 r.

**w sprawie uregulowania roszczeń obywateli polskich do niemieckich zakładów ubezpieczeń z tytułu umów ubezpieczeń na życie, wymienionych w art. 21 polsko - niemieckiego układu waloryzacyjnego z dnia 5 lipca 1928 r.**

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 2 ustawy z dnia 3 lutego 1931 r. w sprawie ratyfikacji polsko - niemieckiego układu waloryzacyjnego, podpisanego wraz z protokołami końcowymi w Berlinie dnia 5 lipca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 53) postanawiam co następuje:

**Art. 1.** Na mocy postanowień art. 21 polsko - niemieckiego układu waloryzacyjnego podpisanego w Berlinie dnia 5 lipca 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 19, poz. 106), Rząd Polski ureguluje z sum, wymienionych w ust. 2 wspomnianego artykułu, oraz z aktywów, jakie wpłyną z mocy postanowień art. 26

tego układu, roszczenia obywateli polskich z tytułu następujących umów ubezpieczeń na życie, zawartych z niemieckimi zakładami ubezpieczeń:

a) z umów opiewających na marki niemieckie, które w myśl niemieckich przepisów waloryzacyjnych nie podlegają przerachowaniu,

b) z umów opiewających na marki polskie, noty Kries'a, ruble rosyjskie i korony austriackie, — o ile umowy te (lit. a) i b) zostały zawarte przez obywateli polskich przed dniem 14 lutego 1924 r.

Roszczenia, wymienione w ust. 1 niniejszego artykułu, zostaną przerachowane i uregulowane zgodnie z postanowieniami niniejszego rozporządzenia.

Wszelkie kroki egzekucyjne, dotyczące tych roszczeń, winny być na wniosek komisarza, określonego w ust. 1 art. 2, wstrzymane do dnia 30 września 1932 r. a roszczenia te zostaną włączone do ogólnej masy roszczeń tego rodzaju i będą przerachowane i uregulowane w myśl postanowień niniejszego rozporządzenia.

**Art. 2.** Do przeprowadzenia rejestracji roszczeń, wymienionych w ust. 1 art. 1 niniejszego rozporządzenia, oraz do przerachowania ich wysokości i uregulowania w drodze podziału między osoby

uprawnione kwot, uzyskanych na ten cel przez Rząd Polski, zostanie zamianowany przez Ministra Skarbu komisarz do likwidacji zobowiązań niemieckich zakładów ubezpieczeń na życie.

Jako organ kontrolujący działalność komisarza oraz jako ostateczną instancję w toku postępowania administracyjnego powoła Minister Skarbu komisję likwidacyjną do spraw zobowiązań niemieckich zakładów ubezpieczeń przy Państwowym Urzędzie Kontroli Ubezpieczeń, określając jej skład i zakres czynności.

**Art. 3.** Minister Skarbu zarządzi w drodze obwieszczenia w Monitorze Polskim rejestrację roszczeń obywateli polskich z umów ubezpieczeń na życie, wymienionych w art. 1 niniejszego rozporządzenia, wyznaczając nieprzekraczalny termin dla zgłaszania powyższych roszczeń. Termin ten nie może być krótszy od 6 miesięcy od daty ogłoszenia.

Z wypełnieniem przez niemieckie zakłady ubezpieczeń obowiązków, przewidzianych w art. 22 — 24 i 26 polsko - niemieckiego układu waloryzacyjnego, roszczenia, niezgłoszone w powyższym terminie, wygasają zarówno w stosunku do niemieckich zakładów ubezpieczeń, jak i do Rządu Polskiego.

O wypełnieniu przez niemieckie zakłady ubezpieczeń obowiązków, przewidzianych w art. 22 — 24 i 26 polsko - niemieckiego układu waloryzacyjnego, poda Minister Skarbu do wiadomości publicznej przez obwieszczenie w Monitorze Polskim.

**Art. 4.** Zgłoszone roszczenia zostaną z zastrzeżeniem redukcji, przewidzianej w art. 5 niniejszego rozporządzenia, obliczone i przerachowane według zasad następujących:

1) Jako sumę należności z umów ubezpieczeń, przy których przewidziany umową wypadek powodujący wypłatę sumy ubezpieczenia (umówionego świadczenia) zaszedł przed dniem wejścia w życie polsko - niemieckiego układu waloryzacyjnego, przyjmuje się sumę ubezpieczenia, przerachowaną według przeciętnego kursu rocznego waluty, na jaką opiewa umowa, z roku zawarcia umowy.

Od przerachowanej w ten sposób sumy potrąca się przerachowaną według tegoż kursu sumę składek płatnych za dane ubezpieczenie po dniu 31 grudnia 1917 r. bez względu na to, czy zostały one uiszczone, czy nie. Składki uiszczone po dniu 31 grudnia 1917 r. zalicza się w kwocie otrzymanej z przerachowania ich według przeciętnych kursów rocznych z lat kalendarzowych, na które przypadał początek roku ubezpieczeniowego, za który zostały uiszczone. Jeżeli z posiadanych dowodów będzie wynikało, że składka została uiszczona w innym roku ubezpieczeniowym, zostaje ona przerachowana według przeciętnego kursu z roku wpłaty.

Przy umowach, przy których opłata składek umówionych została przerwana, za podstawę przerachowania przyjmuje się należność, przewidzianą w umowie na wypadek przerwania opłaty składek, a w przypadku trudności jej obliczenia sumę ubezpieczenia, zredukowaną w stosunku sumy składek zapłaconych do sumy składek umówionych, przy czym do składek uiszczonych po dniu 31 grudnia

1917 r. będą miały odpowiednie zastosowanie postanowienia ustępu poprzedniego.

2) Jako należność z umów ubezpieczenia rent, które stały się płatne przed dniem wejścia w życie polsko-niemieckiego układu waloryzacyjnego, przyjęta będzie suma niepodniesionych kwot, płatnych przed tym dniem, przerachowana według przeciętnego kursu rocznego z roku zawarcia umowy. O ile osoba ubezpieczona pozostaje w tym dniu przy życiu, dolicza się ponadto przerachowaną według tegoż kursu skapitalizowaną wartość renty, obliczoną na dzień wejścia w życie polsko-niemieckiego układu waloryzacyjnego. Od przerachowanej w ten sposób należności potrąca się kwotę wynikającą z odpowiedniego zastosowania postanowień ust. 2 p. 1 niniejszego artykułu.

3) Jako sumę należności z umów ubezpieczeń, przy których przewidziany umową wypadek powodujący wypłatę sumy ubezpieczenia (umówionego świadczenia) nie zaszedł przed dniem wejścia w życie polsko-niemieckiego układu waloryzacyjnego, przyjmuje się 70% sumy wpłaconych składek, przerachowanych według przeciętnych kursów rocznych z lat kalendarzowych, na które przypadał początek roku ubezpieczeniowego, za który zostały uiszczone. Jeżeli z posiadanych dowodów będzie wynikało, że składka została uiszczona w innym roku ubezpieczeniowym, zostaje ona przerachowana według przeciętnego kursu z roku zawarcia. Jednak składki, uiszczone przed dniem 1 stycznia 1918 r., przerachowuje się według przeciętnego kursu z roku zawarcia umowy.

4) Jako sumę należności z umów ubezpieczeń, przy których przewidziany umową wypadek powodujący wypłatę sumy ubezpieczenia (umówionego świadczenia) nie zaszedł przed dniem wejścia w życie polsko-niemieckiego układu waloryzacyjnego, jednak późniejsze zajście tego wypadku jest niewątpliwe i przy których wszystkie składki umówione zostały uiszczone, przyjmuje się wartość techniczną ubezpieczenia, obliczoną na dzień wejścia w życie polsko-niemieckiego układu waloryzacyjnego przy stopie dyskonta 4% i przerachowaną według przeciętnego kursu z roku zawarcia umowy. Od przerachowanej w ten sposób należności potrąca się kwotę, wynikającą z odpowiedniego zastosowania postanowień ust. 2 p. 1 niniejszego artykułu.

5) Z należności, wymienionych w punktach poprzednich, potrąca się pożyczki i zaliczki pod zastaw polis, przerachowane według przeciętnych kursów rocznych z lat otrzymania. Przy pożyczkach lub zaliczkach spleconych potrąca się z należności kwotę odpowiadającą różnicy kursów w roku otrzymania i roku spłaty.

6) Podstawę do obliczania składek potrącających, zaliczanych lub zwracanych w myśl postanowień p. 1 — 4, stanowi składka taryfowa, wynikająca z treści polisy, bez dodatków. Jeżeli składka, podana w polisie, obejmuje dodatek za rozłożenie na raty, redukuje się ją do 98% przy ratach półrocznych, do 97% przy ratach kwartalnych i do 95% przy ratach miesięcznych. Przy przerachowaniu składek stosuje się kursy tej waluty, na jaką opiewa suma ubezpieczenia, a to bez względu na to, na jaką walutę opiewają kwity. Składek, uiszczonych po

dniu 31 grudnia 1921 r., przy obliczaniu należności wogóle się nie uwzględnia.

7) Przy obliczaniu i przeliczaniu powyższych należności zarówno do kwot należnych, jak i do potrącanych składek oraz pożyczek i zaliczek nie będą doliczane odsetki, bez względu na to, kiedy one były płatne, i bez względu na odpowiednie postanowienia umowne.

8) Nie będą uwzględnione umowy, które w myśl warunków ubezpieczenia podlegały unieważnieniu. W razie niemożności stwierdzenia warunków umowy, nie będą uwzględniane umowy, przy których opłatę składek przerwano przed ich opłaceniem za trzy pełne lata ubezpieczenia.

9) Dla wszelkich przeliczeń, przewidzianych w niniejszym artykule, będą miarodajne następujące przeciętne kursy roczne:

Rok	1 korona austr.-węg.	1 marka niemiecka	1 marka polska (wzgl. Kries'a)	1 rubel rosyjski
	r ó w n a j ą s i ę z ł o t y c h			
przed				
1914	1,05	1,23	—	2,67
1914	1,03	1,20	—	2,58
1915	0,83	1,10	—	2,13
1916	0,67	0,93	0,93	2,00
1917	0,51	0,85	0,85	1,86
1918	0,45	0,77	0,77	1,31
1919	0,12	0,32	0,21	0,24
1920	0,02	0,09	0,02	0,07
1921	0,01	0,07	0,01	0,01

10) Ubezpieczenia przewidujące wypłatę świadczenia w obligacjach pożyczek traktuje się narówni z ubezpieczeniami opiewającymi na odpowiednią kwotę pieniężną.

**Art. 5.** Suma, otrzymana przez Rząd Polski na podstawie postanowień art. 21 i 26 polsko-niemieckiego układu waloryzacyjnego, po uprzednim odjęciu potrąceń, przewidzianych w art. 8 niniejszego rozporządzenia, zostanie podzielona pomiędzy uprawnionych w stosunku do wysokości należności z poszczególnych umów ubezpieczeń, obliczonych i przeliczonych zgodnie z postanowieniami art. 4 niniejszego rozporządzenia.

**Art. 6.** Należność przypadająca na roszczenie w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia przyznaje się i wypłaca osobom uprawnionym, które zgłoszą swoje prawa w terminie, przewidzianym w ust. 1 art. 3, i prawa te udowodnią.

W razie istnienia kilku spadkobierców, a zgłoszenia roszczenia w powyższym terminie tylko przez jednego z nich, należność przypadająca na roszczenie zgłoszone przyznaje się i wypłaca w całości spadkobiercy, który roszczenie zgłosił, jednakże bez ujmy dla praw regresowych do niego ze strony innych spadkobierców. W przypadku zgłoszenia roszczeń w powyższym terminie przez kilku spadkobierców, jak również zgłoszenia w tymże terminie praw z tytułu dożywocia na należności wynikającej z roszczenia, należność przyznana przekazuje się do

depozytu sądu miejsca zamieszkania któregośkolwiek ze spadkobierców, względnie osoby, uprawnionej do podjęcia należności. To samo dotyczy przypadku, gdy osoba, która zgłosiła roszczenie, zmarła po dokonaniu zgłoszenia, a roszczenie zostało uznane za uzasadnione.

Ubezpieczających, względnie uposażonych, którzy zmarli przed uzyskaniem obywatelstwa polskiego, uważa się za obywateli polskich, jeżeli osobom tym, w przypadku dożycia przysługiwałoby prawo do obywatelstwa polskiego w myśl obowiązujących przepisów prawnych.

**Art. 7.** Jeżeli złożone przy zgłoszeniu roszczenia dowody nasuwają wątpliwości co do zasadności samego roszczenia wogóle lub też co do sposobu względnie wysokości jego przeliczenia, komisarz zawiadomi o tem osobę interesowaną, wyznaczając jej termin do uzupełnienia dowodów. Termin ten nie może być krótszy niż miesiąc od daty doręczenia wezwania i nie może być dłuższy od 6 miesięcy. W przypadkach uzasadnionych komisarz może wyznaczony już termin przedłużyć.

Niezachowanie terminów, wyznaczonych przez komisarza zgodnie z postanowieniami ust. 1, powoduje uznanie roszczenia za wygasłe, albo przeliczanie wysokości roszczenia na podstawie złożonych dowodów.

W przypadkach uznania przez komisarza roszczenia za wygasłe, jak również w przypadkach sprzeciwu co do sposobu lub wysokości przeliczenia roszczenia, służy osobom, do których odnosiła się powyższa decyzja komisarza, w ciągu jednego miesiąca od daty doręczenia zawiadomienia prawo odwołania się do komisji likwidacyjnej do spraw zobowiązań niemieckich zakładów ubezpieczeń.

O ile osoba, której dotyczy decyzja komisji likwidacyjnej, na tę decyzję się nie zgadza, służy jej w ciągu jednego miesiąca od daty doręczenia decyzji prawo zaskarżenia decyzji do sądu powszechnego w Warszawie, Krakowie, Lwowie lub Poznaniu, przyczem powództwo wytacza się przeciwko Skarbowi Państwa. Koszty powództwa, wytoczonego z powodu uznania roszczenia za wygasłe dla braku bezpośrednich dowodów (np. polisa, świadectwo zastawowe i t. p.), uzasadniających roszczenie, lub z powodu nieuwzględnienia przy przeliczaniu danych niepopartych dowodami, — obciążają powoda bez względu na wynik postępowania.

**Art. 8.** Wszelkie koszty, związane z rejestracją, przeliczaniem i uregulowaniem roszczeń, wymienionych w art. 1 niniejszego rozporządzenia, jak również koszty kuratorów, ustanowionych w myśl § 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przeliczaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 30, poz. 213), zostaną pokryte z sum, jakie Rząd Polski otrzyma na podstawie postanowień art. 21 i 26 polsko-niemieckiego układu waloryzacyjnego w granicach i według zasad, które ustali Minister Skarbu w drodze rozporządzenia.

**Art. 9.** Sumy przyznane a niepodjęte przez osoby uprawnione w ciągu roku od chwili dokonania

podziału, przewidzianego w art. 5 niniejszego rozporządzenia, mogą być złożone do depozytu sądowego w Warszawie.

**Art. 10.** Upoważnia się Ministra Skarbu do wwdania szczegółowych przepisów o sposobie rejestracji, określenia i przerachowania należności wynikających z różnych kategorii umów ubezpieczeń na życie, których dotyczy niniejsze rozporządzenie.

**Art. 11.** Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Skarbu i Ministrowi Sprawiedliwości, każdemu z nich we właściwym mu zakresie działania.

**Art. 12.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *W. Sławek*

Minister: *Bronisław Pieracki*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Ignacy Matuszewski*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:  
*St. Czerwiński*

Minister Rolnictwa: *Leon J. Polczyński*

Minister Przemysłu i Handlu: *A. Prystor*

Minister Komunikacji: *Kühn*

Minister Robót Publicznych: *Norwid Neugebauer*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Hubicki*

Minister Reform Rolnych: *L. Kozłowski*

Minister Poczty i Telegrafów: *Boerner*

---